

Μία εκδοχή της κατοχικής
προπαγάνδας, με κοινή
συνισταμένη την αντεθνική
απειλή του
«εβραιομπολσεβικισμού» | ΦΩΤ.:
ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ, «Η
ΚΑΤΟΧΗ» (1997)

του **Γιώργου Μαργαρίτη***

Η ιστοριογραφία της περιόδου της ναζιστικής Κατοχής στη χώρα μας στη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου έχει κάνει εμφανείς προόδους.

Οι τελευταίες αποτυπώνονται σε σημαντικό αριθμό διατριβών (ξεχωρίζει η μνημειώδης του Βασίλη Μανουσάκη για την οικονομία της Κατοχής) -τις οποίες ελπίζουμε όλες να τις δούμε ως βιβλία και να συζητηθούν- ή στα μεγάλα ιστορικά συνέδρια που οργάνωσαν τα προηγούμενα χρόνια ο Προκόπης Παπαστράτης και ο Μιχάλης Λυμπεράτος στο Πάντειο Πανεπιστήμιο.

Σε αυτά, μια νέα γενιά ερευνητών έδειξε έτοιμη να διερευνήσει ουσιαστικές πτυχές (οικονομικές, κοινωνικές, ιδεολογικές) της περιόδου.

Προφανώς μέσα από αυτή την ενθουσιώδη όσο και μεθοδικά επιστημονική δραστηριότητα γνωρίσαμε πολύ καλύτερα τον δωσιλογισμό, τα χαρακτηριστικά του και τις διαστάσεις του.

Τελείως αναντίστοιχη με τις προόδους που έχει πραγματοποιήσει η ιστοριογραφία σε αυτό το πεδίο είναι η επιμονή ενός κύκλου πολιτικών επιστημόνων και γενικών σχολιαστών να αποσυνδέουν το ζήτημα του δωσιλογισμού από την επιστημονική έρευνα και να το ανάγουν σε ζήτημα πολιτικής ή ηθικής ή όποιας άλλης «εξισορρόπησης».

Με λάβαρο τον αγώνα ενάντια σε μια «αριστερή ιστοριογραφία» που δήθεν κυριαρχεί και τους καταδυναστεύει, καταφεύγουν σε πλήθος τεχνάσματα και ευρήματα που έχουν έναν και μοναδικό στόχο: την «αποκατάσταση» των Ταγμάτων Ασφαλείας.

Το διάβημα αυτό, ως προς τη στρατηγική του, αγγίζει τα όρια του γελοίου.

Υπαινίσσομαι τη «συμβιβαστική» πρόταση που εκπορεύεται από το πρόσφατο πόνημα του κύκλου («Εμφύλια πάθη» των Νίκου Μαρατζίδη και Στάθη Καλύβα), που προβαίνει σε κεντρικές «παραχωρήσεις» αναζητώντας ανταλλάγματα: «...αν στο παρελθόν χρειάστηκε να ξεπεραστεί το αφήγημα των “Εαμβουλγάρων”, σήμερα είναι ανάγκη να αποδομηθεί το αντίστοιχο των “γερμανοτσολιάδων”».

Εκδοχή της κατοχικής προπαγάνδας, με κοινή συνισταμένη την αντεθνική απειλή του «εβραιομπολσεβικισμού» | ΦΩΤ.: ΣΠΥΡΟΣ ΚΑΡΑΧΡΗΣΤΟΣ, «ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΑΦΙΣΕΣ» (2003)

Δηλαδή όπως στο Δημοτικό: Δεν θα σε λέω εαμβούλγαρο - μη με λες γερμανοτσολιά!!!

Το όλο διάβημα είναι απλά ενδεικτικό των σχέσεων που διατηρούν οι εν λόγω με την επιστήμη της Ιστορίας και με όλες τις επιστήμες γενικά!

Κατά τα άλλα, εξακολουθούν να διαμαρτύρονται ότι τη σημασία της ιστορικής αποκατάστασης του δωσιλογισμού δεν την κατανοεί ούτε αυτή καθεαυτή η Δεξιά (δύσκολα εξυμνείται η προδοσία, βλέπετε). Αν και πιθανολογούμε ότι έχουν άδικο.

Η Χρυσή Αυγή θα κατανοούσε πλήρως το έργο τους, χωρίς μάλιστα να χρειαστούν «κεντρώες» αποκλίσεις.

Αρκετά ασχοληθήκαμε όμως με την εταιρεία «Φίλων του δωσιλογισμού».

Υπάρχουν σοβαρότερα πράγματα να κάνουμε, καθώς πραγματικά υπάρχουν πολλά ζητήματα ανοικτά που θα πρέπει να ερευνήσουμε έτσι ώστε να διευρύνουμε τις γνώσεις μας στον βαθμό που θα επιτρέψει να συνθέσουμε έλλογες ερμηνείες των τότε συμπεριφορών, επιλογών και συμβάντων.

Η μελέτη του εγχώριου δωσιλογισμού πρέπει να επεκταθεί γεωγραφικά και χρονικά. Δεν πρόκειται για αποκλειστικά ελληνικό φαινόμενο.

Η γοητεία του ναζισμού σε σημαντικό τμήμα των ελίτ -οικονομικών, πολιτικών, ιδεολογικών κ.λπ.- των ευρωπαϊκών κρατών διακρίνεται με διαύγεια τόσο στα προπολεμικά χρόνια όσο και στη διάρκεια του πολέμου.

Το ίδιο το σχήμα της ναζιστικής Νέας Ευρώπης έγινε αποδεκτό από σημαντικούς κύκλους της χώρας μας και εξυμνήθηκε έντονα στον κατοχικό Τύπο.

Επιμέρους στοιχεία της ναζιστικής ιδεολογίας, ο αντισημιτισμός, ο εθνικισμός, λόγου χάριν, ενδύουν ιδεολογικά **το ρεύμα του δωσιλογισμού**.

Ο ελληνικός ναζισμός μπορεί να διαφέρει σε πολλά χαρακτηριστικά του από τον γερμανικό αντίστοιχο (όπως διαφέρουν και αντίστοιχα κινήματα στη Γαλλία, την Ολλανδία, το Βέλγιο, τη Νορβηγία, την Ουκρανία, την Ουγγαρία, τη Ρουμανία κ.λπ.), αλλά είχε στέρεα οικοδομηθεί πάνω σε κληροδοτήματα του μεταξικού καθεστώτος και νεότερες προσθήκες τής περί Νέας Ευρώπης φιλολογίας.

Το υπόστρωμα φυσικά ήταν οι κοινωνικές συγκρούσεις της Κατοχής.

Η θεσμική συγκρότηση της Ελληνικής Πολιτείας -του δωσιλογικού κράτους- αντέγραψε, στο γενικό του περίγραμμα τουλάχιστον, το *État Français* (Γαλλική Πολιτεία, θα το μεταφράζαμε) του στρατάρχη Πετέν στη Γαλλία.

Μπορεί να μας βάλει σε σκέψεις το γεγονός ότι σημαντικό μέρος της στρατιωτικής, διοικητικής ή ποικιλότροπα πολιτικής ελίτ της χώρας μας εμφανίζεται έτοιμο -σχεδόν προετοιμασμένο- να αναλάβει τη διαχείριση αυτού του καινοφανούς στα ελληνικά πράγματα θεσμικού σχήματος.

Επιπλέον ας παρατηρήσουμε ότι το σχήμα αποδείχθηκε διαχρονικά αποτελεσματικό, ειδικά ως προς την εξυπηρέτηση ισχυρών οικονομικών συμφερόντων.

Η διευθέτηση των μεταλλευτικών δικαιωμάτων λόγου χάριν, όπως αποτυπώνεται στον σημερινό οικονομικό χάρτη της χώρας, είναι έργο ετούτου του καθεστώτος.

Εκδοχή της κατοχικής προπαγάνδας, με κοινή συνισταμένη την αντεθνική απειλή του

«εβραιομπολσεβικισμού» | ΦΩΤ.: ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ, «Η ΚΑΤΟΧΗ» (1997)

Στον τομέα της καταστολής, οι αστυνομικές δυνάμεις του υπερείχαν σημαντικά σε αριθμό συλλήψεων των αντίστοιχων υπηρεσιών των κατακτητών και σε αυτές (Αστυνομία Πόλεων και Χωροφυλακή) μπορεί να αποδοθεί η καταστολή και η διάλυση των περισσότερων μαζικών κινητοποιήσεων της Κατοχής.

Τα Τάγματα Ασφαλείας συνέχισαν απλά μια ήδη παγιωμένη από το δωσιλογικό κράτος πρακτική καταστολής.

Με όλα αυτά υποψιάζομαι ότι η πυκνή ιστορία της κατοχικής περιόδου έχει πολλά ακόμα να μας αποκαλύψει.

*Καθηγητής Σύγχρονης Ιστορίας στο ΑΠΘ

Πηγή: efsyn